

SINTEZA
obiecțiilor, propunerilor și recomandărilor
la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative
(asistența juridică garantată de stat parțial gratuită)

Participantul la avizare sau consultare publică	Nr.	Conținutul obiecției, propunerii sau recomandării	Argumentarea autorului proiectului
Ministerul Finanțelor	1.	Lipsă de obiecții sau propuneri.	—
Procuratura Generală	2.	Lipsă de obiecții sau propuneri.	—
Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal	3.	Lipsă de obiecții sau propuneri.	—
Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat	4.	Conținutul art. 22 din Legea 198/2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat, după cum urmează: (1) Se acordă asistență juridică calificată gratuită parțial și în cazul în care venitul persoanei depășește, cu cel mult 30%, salariul minim lunar pe țară stabilit de Guvern. (2) Asistența juridică calificată gratuită parțial poate fi acordată doar cu acordul expres al persoanei, exprimat în cererea de acordare a asistenței juridice calificate gratuită parțial. (3) Beneficiarul care a obținut asistență juridică calificată în temeiul alin. 1) este obligat să restituie 30 % din cheltuielile de acordare a asistenței juridice achitate de către Oficiul teritorial avocatului, după	Se acceptă parțial Art. 22 alin. (2) din proiectul de lege va avea următorul cuprins: <i>„(2) După acordarea asistenței juridice calificate gratuite parțial și depunerea raportului de activitate de către avocat, solicitantul este obligat să restituie 30% din cheltuielile de acordare a asistenței juridice calificate, după încetarea acordării asistenței juridice și depunerea raportului de activitate de către avocat. Recuperarea cheltuielilor pentru acordarea asistenței juridice calificate se realizează în conformitate cu art. 23¹.”.</i>

		încetarea acordării asistenței juridice și depunerea raportului de activitate de către avocat. (4) Restituire cheltuielilor are loc conform procedurii stabilite în art. 23¹.	
	5.	Păstrarea alin. (3¹) din art. 25 din Legea 198/2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat, deoarece excluderea obligației de a anexa la cerere declarația cu privire la venit nu înseamnă și excluderea obligației de a verifica veniturile solicitantului în regim on line de către Oficiul teritorial. Prin urmare, consimțământul în scris pentru prelucrarea datelor cu caracter personal, în conformitate cu Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal, în scopul verificării veniturilor acestuia de către coordonatorii oficiilor teritoriale ale Consiliului Național este necesar.	Nu se acceptă Atragem atenția că calcularea venitului solicitanților reprezintă o atribuție expresă a oficiilor teritoriale prevăzută de actele normative. Prin urmare, în acest caz, solicitarea consimțământului pentru prelucrarea datelor reprezintă un temei juridic impropriu pentru asigurarea principiului legalității prelucrării datelor. Or, în cazul în care autoritățile publice prelucrează date cu caracter personal în vederea executării sarcinilor care rezultă din exercitarea prerogativelor de autoritate publică cu care este investit operatorul, urmează a fi aplicat temeiul juridic prevăzut la art. 5 alin. (5) lit. d) din <i>Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal</i>.
	6.	Examinarea oportunității aplicării mecanismului de acordare a asistenței juridice parțial gratuite, pe principiu de cascadă, în vederea diminuării numărului de cauze non penale pentru care o persoana ar putea beneficia de asistență juridică calificată pe parcursul unui an calendaristic, contracarașt astfel abuzurile din partea anumitor beneficiari. De exemplu: – pentru primele X cauze, contribuie integral (100%) statul; – pentru următoarele X cauze, contribuția este 75% statutul/25% beneficiarul; – pentru următoarele X cauze, contribuția este 50% statutul/50% beneficiarul; – pentru următoarele X cauze, contribuția este 25% statutul/75% beneficiarul.	Precizare Oportunitatea instituirii unui mecanism de cascadă pentru acordarea asistenței juridice în cauzele civile și administrative va fi examinată suplimentar, în special prin prisma datelor statistice.

Consiliul Superior al Magistraturii	7. Plenul Consiliului Superior al Magistraturii consideră necesar de a sublinia că, potrivit proiectului legii prezentat pentru avizare, la articolul 70 alineatul (4), cuvintele „În cazul în care interesele justiției cer participarea apărătorului la procesul penal” se substituie cu cuvintele „În cazul în care participarea apărătorului la procesul penal este obligatorie în conformitate cu art. 69” fără indicarea alineatului, iar, conform notei informative prezentate la proiect se face expres referire la alineatul (1) care prevede expres cazuri de participare obligatorie. În circumstanțele expuse, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii susține proiectul de lege, cu propunerea că, articolului II pct. 2 dispoziția „la articolul 70 alineatul (4), cuvintele „În cazul în care interesele justiției cer participarea apărătorului la procesul penal” se substituie cu cuvintele „În cazul în care participarea apărătorului la procesul penal este obligatorie în conformitate cu art. 69” de a completa cu alineatul (1) care prevede expres cazuri de participare obligatorie.	Se acceptă Prevederea se completează în mod corespunzător.
Uniunea Avocaților din Republica Moldova	8. La articolul 22 alineatul (3) propus prin proiect, propunem completarea cu următorul text: „care va include și asumarea obligației de restituire a cheltuielilor pentru acordarea asistenței juridice garantate de stat în corespundere cu prezenta lege”.	Precizare Acest aspect este reflectat la art. 25 alin. (3 ²) din <i>Legea nr. 198/2007</i> .
	9. Sub aspectul impactului asupra bugetului de stat, remarcăm că creșterea numărului beneficiarilor serviciilor de asistență juridică garantată de stat va crește proporțional numărul persoanelor scutite de plata taxei de stat și taxa de timbru conform pct. 1.20 din anexa nr. 2 la Legea nr. 123/2023: „1.20. Se scutesc de taxa de timbru în instanța de judecată persoanele fizice care au statut de beneficiar de asistență juridică garantată de stat”. Acest aspect nu a fost luat în calcul și trebuie cuantificat.	Precizare Considerentele expuse în nota de fundamentare se aplică <i>mutatis mutandis</i> și în privința acestei ipoteze.

Biroul Asociat de Avocați „AvoConsult”	10. [U]nele modificări pot avea un impact negativ asupra accesului real la justiție al persoanelor vulnerabile, întrucât nu iau în considerare dinamica economică și particularitățile sociale. Printre principalele probleme identificate se numără: <i>Necesitatea corelării pragului de venit cu rata inflației</i> Lipsa unui mecanism automat de ajustare a pragului de venit în funcție de indicele inflației poate duce la excluderea progresivă a beneficiarilor, în contextul creșterii costului vieții. <i>Restituirea unui procent fix de 30% din cheltuieli</i> Deși contribuția beneficiarului este justificabilă, este necesar un mecanism flexibil, care să permită stabilirea unui quantum adaptat veniturilor reale și cheltuielilor specifice ale acestuia. Propunere legislativă privind ajustarea anuală a pragului de venit și luarea în considerare a persoanelor aflate întreținere și a cheltuielilor medicale Pentru a preveni excluderea categoriilor sociale defavorizate din sistemul de asistență juridică garantată de stat, propunem următoarele amendamente la art. 21: (3) Nivelul venitului care permite acordarea asistenței juridice calificate se stabilește de Guvern și se ajustează anual conform indicelui prețurilor de consum publicat de Biroul Național de Statistică pentru anul precedent. Guvernul este obligat să publice până la data de 31 ianuarie a fiecărui an pragurile de venit actualizate. Ajustarea poate include atât creșteri, cât și scăderi proporționale cu indicele inflației oficiale, astfel încât să reflecte realitatea economică și nivelul de trai al populației.	Precizare Referitor la ajustarea pragului de venit în funcție de indicele inflației, precizăm că, în conformitate cu art. 3 alin. (2)-(4) din <i>Legea nr. 1432/2000 privind modul de stabilire și reexaminare a salariului minim</i>, quantumul salariului minim se determină în funcție de condițiile economice concrete și de nivelul salariului mediu pe economia națională, precum și de nivelul prognozat al ratei inflației. Adicional, necesitatea modificării quantumului salariului minim se examinează de către Guvern, împreună cu patronatele și sindicatele, cel puțin o dată pe an. Nu în ultimul rând, quantumul salariului minim se reexaminează de către Guvern după consultarea prealabilă a patronatelor și sindicatelor, ținându-se cont de modificarea indicelui prețurilor de consum și de evoluția salariului mediu pe economia națională în perioada de referință, de volumul produsului intern brut, de productivitatea muncii, precum și de mărimea valorică a minimumului de existență. Prin urmare, stabilirea salariului minim pe țară în calitate de limită sub care persoanele pot beneficia de asistență juridică garantată de stat asigură proporționalitatea quantumului în raport cu principalii indici economici. Referitor la luarea în considerație a numărului de persoane aflate la întreținere, precum și a stării de sănătate a solicitantului, precizăm că aceste aspecte sunt detaliat reflectate în metodologia de calcul a venitului în scopul acordării asistenței juridice garantate de stat, aprobată prin <i>Hotărârea Guvernului nr. 1016/2008</i>.
--	---	--

		(4) La stabilirea nivelului venitului care permite acordarea asistenței juridice garantate de stat, se ia în considerare numărul de persoane aflate în întreținerea solicitantului, precum și starea lor de sănătate. În cazul în care persoanele aflate în întreținere necesită tratamente medicale de lungă durată sau îngrijiri permanente, pragul de venit pentru accesarea asistenței juridice se ajustează corespunzător nivelului cheltuielilor aferente tratamentului, conform metodologiei stabilite de Guvern. Această prevedere ar asigura o corelare automata a pragului de venit cu realitatea economică, protejând drepturile persoanelor vulnerabile și menținând sustenabilitatea sistemului. Concluzie Considerăm că modificările propuse au un impact mixt: deși aduc claritate și criterii mai bine definite, ele necesită o ajustare suplimentară pentru a asigura echitatea accesului la asistența juridică. Prin adoptarea unui mecanism de ajustare anuală a pragului de venit în funcție de inflație, precum și luarea în considerare a persoanelor aflate în întreținere și a cheltuielilor medicale, se va evita excluderea progresivă a categoriilor defavorizate, menținând principiul accesului liber și egal la justiție.	
Centrul Național Anticorupție	11.	Lipsă de obiecții sau propuneri.	—